

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 544/2022
10.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића председника већа, Бранке Дражић, Катарине Манојловић Андрић, Марине Милановић и Драгане Бољевић чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Ана Тарлановић адвокат из ..., против тужене „Комерцијална банка“ АД са седиштем у Београду, чији је пуномоћник Сања Ћетковић адвокат из ..., ради утврђења ништавости и стицања без основа, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гж 900/2021 од 07.09.2021. године, у седници већа одржаној дана 10.02.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Шапцу Гж 900/2021 од 07.09.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда Шапцу Гж 900/2021 од 07.09.2021. године и пресуда Основног суда у Шапцу П 1557/21 од 15.04.2021. године у ставу првом, другом и усвајајућем делу става трећег изреке, тако што **СЕ ОДБИЈА** тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је ништава одредба члана 6. уговора о динарском кредиту за рефинансирање број ... од 12.08.2016. године и **ОБАВЕЖЕ** тужена да на име стицања без основа исплати износ од 70.800,00 динара са законском затезном каматом почев од 12.08.2016. године, као и износ од 25.964,00 динара на име трошкова парничног поступка, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да на име трошкова поступка исплати туженој износ од 69.124,00 динара у року од осам дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шапцу П 1557/21 од 15.04.2021. године, ставом првим изреке, утврђено је да је део одредбе члана 6. уговора о динарском кредиту за рефинансирање број ... закључен дана 12.08.2016. године између тужиоца и тужене а који гласи: „корисник кредита се обавезује да по основу трошкова обраде кредитног захтева и пуштања кредита у коришћење плати банци једнократну накнаду у висини од 3% од износа реализованог кредита из члана 1. овог уговора“, ништав и да не производи правно дејство. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу исплати износ од 70.800,00 динара са законском затезном каматом почев од 12.08.2016. године до коначне исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу

накнади трошкове парничног поступка у износу од 25.964,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате, док се преко досуђеног а до траженог износа од 29.714,00 динара, и то за износ од 3.750,00 динара, захтев тужиоца одбија. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова парничног поступка.

Пресудом Вишег суда у Шапцу Гж 900/2021 од 07.09.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и пресуда Основног суда у Шапцу П 1557/21 од 15.04.2021. године потврђена у ставу првом, другом и обавезујућем делу става трећег изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је, због погрешне примене материјалног права, благовремено изјавила ревизију предвиђену чланом 404. ЗПП (посебна ревизија).

По оцени Врховног касационог суда, посебна ревизија тужене у овом спору је дозвољена ради уједначавања судске праксе, због чега је одлучено као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су 12.08.2016. године закључиле уговор о динарском кредиту за рефинансирање којим је тужена одобрила тужиоцу кредит у износу од 2.360.000,00 динара. Одредбом члана 6. уговора тужилац је обавезан да плати туженој по основу трошкова обраде кредитног захтева и пуштања кредита, у коришћење једнократну накнаду у висини од 3% од износа реализованог кредита и по том основу је тужилац, дана 12.08.2016. године, исплатио туженој износ од 70.800,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је оспорена уговорна одредба ништава јер тужена банка приликом закључења уговора о кредиту није предочила тужиоцу јасне и недвосмислене податке о трошковима кредита, због чега му је остао непознат механизам њиховог обрачуна и он тако доведен у неравноправан положај у односу на другу уговорну страну. Из тих разлога, судови су применом члана 103. и члана 104. Закона о облигационим односима утврдили ништавост предметне одредбе уговора и обавезали тужену да врати оно што је од тужиоца примила по основу те одредбе, са законском затезном каматом у смислу члана 214. истог закона.

По становишту Врховног касационог суда, основано се ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Тужена је, сходно одредбама чланова 42. и 43. Закона о банкама и члана 17. став 1. и 4. Закона о заштити корисника финансијских услуга, имала право да од тужиоца

наплати спорну накнаду за обраду кредитног захтева и да њену висину процентуално искаже и прикаже кроз обрачун ефективне каматне стопе, што не споре ни нижестепени судови. Међутим, погрешан је закључак судова да тужиоцу пре закључења уговора нису били предочени јасни и недвосмислени подаци о томе и да је он тако доведен у неравноправан положај зато што му је остао непознат механизам њиховог обрачуна. Тужена је суду доставила понуду сачињену на прописаном обрасцу коју је уручила тужиоцу, у којој је по врсти и висини исказала све накнаде и трошкове кредита, па и накнаду за обраду кредитног захтева. Уручењем ове понуде у предуговорној фази тужена је обавестила тужиоца о врсти и висини накнада и трошкова на јасан и недвосмислен начин који задовољава услов одређености обавезе, у смислу члана 50. Закона о облигационим односима. Тужена није била дужна да у понуди искаже структуру и спецификацију трошкова и накнада, јер таква њена обавеза не произилази из члана 17. став 4. тачка 10. Закона о заштити корисника финансијских услуга и Одлуке Народне банке Србије о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини образаца који се уручују кориснику, важеће у време закључења предметног уговора. Такав приказ трошкова кредита не би понуду банке учинио јаснијом и разумљивијом, нити би допринео остваривању основног циља обавештавања корисника у предуговорној фази - омогућавања кориснику да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и одлучи се да ли понуђени уговор одговара његовим потребама и могућностима. Оспорена уговорна одредба сачињена је јасно и разумљиво, а предмет обавезе тужиоца - корисника кредита је одредив, јер је одређен означеним процентом у односу на износ одобреног кредита утврђен у члану 1. Уговора.

Следствено изложеном, по становишту ревизијског суда, оспорена уговорна одредба није ништава у смислу члана 103. став 1. Закона о облигационим односима и зато не постоји обавеза тужене да врати оно што је примила од тужиоца у извршењу његове обавезе предвиђене том одредбом са траженом законском затезном каматом. Због тога је, применом члана 416. став 1. ЗПП одлучено као у другом ставу изреке.

Одлука о трошковима поступка, садржана у трећем ставу изреке, донета је применом члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. ЗПП. Туженој су досуђени трошкови за састав жалбе и ревизије у износу од по 18.000,00 динара, судску таксу за жалбу и одлуку по жалби у износу од по 4.732,00 динара, судску таксу за ревизију у износу од 9.464,00 динара и судску таксу за одлуку по ревизији у износу од 14.196,00 динара. Туженој нису признати трошкови за састав одговора на тужбу-припремни поднесак, јер се у поступку у спору мале вредности тужба не доставља на одговор, па трошкови за састав тог поднеска нису били нужни и тужена их не може надокнадити од тужиоца, без обзира на успех у спору.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић